

MANAGEMENTLETTER 2017

Gemeente Heerhugowaard

P1 | Donderdag 28 december 2017

Aan het College van burgemeester en wethouders
van de gemeent Heerhugowaard
Postbus 390
1700 AJ Heerhugowaard

Zoetermeer, 28 december 2017

Interim controle 2017

Geacht College,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2017 van de gemeente Heerhugowaard brengen wij u met deze managementletter verslag uit over onze bevindingen naar aanleiding van onze interim-controle.

Voor een nadere omschrijving van onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging. In deze rapportage richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht. Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van uw organisatie.

Wij vertrouwen erop u met deze managementletter naar aanleiding van onze interim controle 2017 van dienst te zijn geweest. Wij willen de organisatie bedanken voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,

Astrium Accountants B.V.
namens deze,

drs. R.A.D. Knoester RA

ASTRIUM
OVERHEIDSACCOUNTANTS

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk	Omschrijving	Pagina
	Managementsamenvatting	4
1	Inleiding	5
2	Ons beeld van uw processen	7
3	Interne beheersing en (verbijzonderde) interne controle	9
4	Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten	11
5	IT-omgeving	16
BIJLAGE 1	Detailbevindingen – Processen	17
BIJLAGE 2	Detailbevindingen – IT-omgeving	31
BIJLAGE 3	Aandachtspunten jaarrekeningcontrole	37
BIJLAGE 4	Actualiteiten	39

Managementsamenvatting

Inleiding

Door de Raad zijn wij met ingang van het boekjaar 2017 aangesteld als accountant van de gemeente Heerhugowaard. Deze rapportage is daarom uitgebreider dan dat u gewend bent, aangezien wij alle bijzonderheden die wij geconstateerd hebben aan u willen rapporteren. Onze controlewerkzaamheden zijn gericht op het verstrekken van een controleverklaring bij de jaarrekening.

In deze managementletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van de administratieve organisatie en interne beheersing. Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de controle van de jaarrekening van de gemeente. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole in het voorjaar van 2018 brengen wij een accountantsverslag uit. In dit verslag gaan wij in op bijzondere posten met betrekking tot de jaarrekening van de gemeente Heerhugowaard.

Conclusie

Ons beeld is dat de interne beheersing (de controles in de lijn, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van de gemeente Heerhugowaard **op orde is**. De medewerkers die wij gesproken hebben, zijn betrokken en hebben veel kennis van het taakveld waarin zij werkzaam zijn. Ten aanzien van de processen waarbij in het proces zelf nog onvoldoende interne controlehandelingen zijn ingebouwd, zijn op een goede manier aanvullende verbijzonderde interne controlewerkzaamheden ingeregeld. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden kunnen wij hierdoor goed gebruik maken van deze uitgevoerde aanvullende werkzaamheden.

Aandachtspunten voor de jaarrekening

Wij hebben enkele specifieke aandachtspunten die van belang zijn voor een tijdige afwikkeling van de jaarrekening en die van materiële invloed kunnen zijn op het oordeel omtrent de jaarrekening. Dit betreffen:

- Prestatielevering (op inkopen, sociaal domein)
- Verkrijgen van controleverklaringen van zorgaanbieders sociaal domein (conform voorgaand jaar)
- Afronding (waaronder documenteren) van de (verbijzonderde) interne controle

Bovenstaande onderwerpen zijn bij de gemeente onderhanden, daarnaast zijn er een aantal belangrijke items vanuit wet- en regelgeving (conform voorgaande jaren). Wij hebben er alle vertrouwen in dat deze aandachtspunten voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole 2017, voor zover binnen uw beïnvloedingssfeer, adequaat door de gemeente zijn afgerond.

1. Inleiding

Inleiding

In deze managementletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van de administratieve organisatie en interne beheersing. Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de controle van de jaarrekening van de gemeente. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen.

Eerste jaar, uitgebreide rapportage

Dit is het eerste jaar dat wij accountant zijn van de gemeente Heerhugowaard. Onze rapportage is daarom uitgebreider dan dat u mogelijk gewend bent. Wij hebben er eenmalig voor gekozen om alle bijzonderheden, die wij geconstateerd hebben, aan u te rapporteren. De komende jaren zullen wij de follow-up van de bevindingen volgen en het College daarover rapporteren.

Niet gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden

Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden binnen de organisatie. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij daar direct over. Dit is tot op heden niet aan de orde geweest.

Een managementletter is van nature positief kritisch van aard

Voraf merken wij op dat een managementletter van nature positief kritisch van aard is. Er wordt veelal voorbijgegaan aan de goed georganiseerde processen binnen de gemeente. Door middel van deze managementletter willen wij uw gemeente enthousiasmeren en stimuleren om de interne beheersing binnen de gemeente nog verder te verbeteren. In deze managementletter hebben wij hiervoor een aantal voorbeelden gegeven voorzien van een praktische en pragmatische tips en trucs.

Speerpunten controle

Wij hebben op basis van onze beroepsvoorschriften en de actualiteiten binnen gemeenteland de volgende speerpunten voor de interim-controle geformuleerd:

- ✓ Beoordelen kritische werkprocessen
- ✓ Beoordelen van de uitkomsten en kwaliteit van de interne controle
- ✓ Grondexploitatie
- ✓ Sociaal domein
- ✓ ENSIA
- ✓ IT-omgeving

1. Inleiding

Deze onderwerpen komen in het vervolg van deze managementletter aan de orde. Naast bovengenoemde speerpunten zullen wij specifieke aandacht besteden aan de volgende onderwerpen:

- ✓ WNT (Wet Normering Topinkomens)
- ✓ Aanbestedingsrechtmatigheid

De genoemde onderwerpen worden ook toegelicht in het accountantsverslag naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.

Algemene ontwikkelingen

De gemeente heeft een goede solvabiliteit, maar is op het gebied van sociaal domein (met name Jeugdhulp) voor de komende jaren financieel kwetsbaar. Desondanks heeft de gemeente een stevige financiële basis om de veranderingen en uitdagingen aan te gaan. Dit is voor Heerhugowaard van belang omdat de gemeente zelf ook 'in beweging' is. Zo is de organisatie nog zoekende naar het verder in beheersing brengen van sociaal domein en samenwerking voor ondersteunende diensten met de gemeente Langedijk. Daarnaast beschikt de gemeente over een omvangrijke portefeuille grondexploitaties welke nog relatief lang doorlopen. De gemeente voert hierbij zowel een faciliterend als een actief grondbeleid. Hierbij merken wij op dat de nota grondbeleid dateert van 2008. In 2016 is een advies in het College geweest of er aanleiding was de nota grondbeleid te updaten. De conclusie op basis hiervan is dat de nota "ingehaald" is door hogere wetgeving waardoor de notitie grondexploitaties 2016 van commissie BBV leidend is geworden en daarmee geen actualisatie noodzakelijk is.

Ontwikkelmogelijkheden en aandachtspunten

Ten behoeve van het realiseren van de doelstellingen en het sturend vermogen van de gemeente is het van groot belang dat de processen in de basis op orde zijn, vanuit een goed werkend instrumentarium 'plan-do-check-act'. Het controlebewustzijn van medewerkers en een systeem van interne controles, gebaseerd op een gedegen risico-inschatting moet zijn gewaarborgd. Aangezien de gemeente relatief klein is, is het niet mogelijk alle (theoretische) functiescheidingen en controles door te voeren. In deze managementletter geven wij praktische handvatten om de interne beheersing nog verder te optimaliseren, rekening houdend met de omvang van uw organisatie. Wij gaan graag in de komende periode met de gemeente in gesprek om deze adviezen nader te bespreken. Onze aandachtspunten met betrekking tot interne beheersing en interne controle zijn in de volgende paragraaf weergegeven.

2. Ons beeld van uw processen

Inschatting processen

Vooraf aan het uitvoeren van de interim-controle hebben wij inzichtelijk gemaakt welke processen van de gemeentelijke jaarrekeningcontrole materieel zijn. Het betreffen de volgende:

- Planning & Control
- Inkoop en aanbesteding
- Personeelskosten
- Sociaal domein (Jeugdhulp, WMO en PGB)
- Uitkeringen (uitbesteed)
- Subsidieverstrekking
- Belastingen (uitbesteed)
- Huren en pachten
- Omgevingsvergunningen

Bij de bovenstaande beoordeling van de effectiviteit van de processen hebben wij niet de processen belastingen, IT-omgeving en verbijzonderde interne controle meegenomen. De processen uitkeringen en belastingen (heffen & innen) zijn door de gemeente uitbesteed. Voor het onderdeel IT verwijzen wij naar hoofdstuk 5 en voor de verbijzonderde interne controle naar hoofdstuk 3.

Om voldoende inzicht te krijgen in de processen en de kwaliteit van de administratieve verwerking hebben wij gelet op de volgende aspecten:

- Aanwezigheid procesbeschrijving
- Toereikende opzet van het proces
- Functioneren van het proces conform opzet
- Voldoende ten behoeve van vaststellen getrouwheid en rechtmatigheid
- Bevindingen interne controle
- Implementatie en (inhoudelijk) toereikende beheersmaatregelen

Ons beeld van de processen

Wij concluderen dat de gemeente over het algemeen de processen **in opzet voldoende heeft beschreven**. Ten aanzien van een aantal processen hebben wij bevindingen gedaan die nader zijn uitgewerkt in de bijlagen. De beoordeling van de effectiviteit van de processen is een inschatting waarover wij graag met u in gesprek gaan.

2. Ons beeld van uw processen

Leeswijzer

De effectiviteit van een proces wordt op basis van onze beroepsregels op 'goed' gekwalificeerd indien de interne beheersingsmaatregelen zodanig zijn ingeregeld dat de accountant hierop kan steunen bij zijn organisatiegerichte werkzaamheden. Op grond van de omvang van uw gemeente (en het overgrote deel van de gemeenten in Nederland) is dit op basis van 'kosten-batenanalyse' niet mogelijk. **Een voldoende is voor uw gemeente derhalve een goed resultaat.**

Ten aanzien van onderstaande indeling geldt enige mate van subjectiviteit. Voor het bepalen van de effectiviteit hebben wij gekeken naar de opzet van het proces tot en met kunnen steunen op beheersmaatregelen. Bij een ontoereikende opzet scoort het proces onvoldoende. Voor de meeste processen hebben wij geconstateerd dat een toereikende opzet aanwezig is, echter hebben wij bij het functioneren van het proces bevindingen geconstateerd waardoor deze naar de onderkant van een voldoende bewegen (o.a. afhankelijk van inhoud bevinding). Naarmate wij in een proces meer kunnen steunen op beheersmaatregelen gaan deze richting de bovenkant voldoende of bij volledige beheersing naar goed. In **bijlage 1** hebben wij onze specifieke bevindingen opgenomen.

Proces	Onvoldoende	Voldoende	Goed
P&C			
Inkoop en aanbesteding			
Personeelskosten			
Sociaal domein			
Subsidieverstrekking			
Huren en pachten			
Omgevingsvergunningen			

3. Interne beheersing en (verbijzonderde) interne controle

Interne beheersing en (verbijzonderde) interne controle

De interne beheersing binnen de gemeente is georganiseerd langs de volgende lijnen:

1. Administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) in de processen in de lijnorganisatie en IT-systemen.
2. (Verbijzonderde) Interne controle uitgevoerd door medewerkers van de gemeente
3. Externe controle (accountant, rekenkamer).

Voor de gemeente Heerhugowaard constateren wij, zoals eerder aangegeven, dat de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) in de processen in de lijnorganisatie en IT-systemen voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Gegeven de aard en omvang van de gemeente is het logisch dat alle (theoretische) functiescheidingen en controles in de lijn (punt 1 van bovenstaande punten) binnen de gemeente aanwezig zijn. Dit betekent dat achteraf controles (punt 2) noodzakelijk zijn en ook daadwerkelijk door de gemeente voor de bedrijfskritische processen worden uitgevoerd. Deze controle verricht de gemeente binnen de (verbijzonderde) interne controle. Hierdoor borgt uw gemeente dat de belangrijkste risico's die niet in de procesvoering zelf worden geborgd, middels een interne controle alsnog worden ondervangen.

In hoofdstuk 2 hebben wij de kwaliteit en volwassenheid van de belangrijkste processen gekwantificeerd. In dit hoofdstuk geven wij onze bevindingen ten aanzien van de verbijzonderde interne controle.

(Verbijzonderde) Interne Controle

In de praktijk kan de interne controle bij een gemeente de volgende niveaus hebben:

1. Een instrument om de aanlevering van stukken aan de accountant te verbeteren
2. Als onderdeel van het intern beheersingskader om toezicht te houden op de uitvoering van interne beheersingsmaatregelen.
3. Als interne beheersingsmaatregel, waarop de externe accountant kan steunen bij zijn organisatiegerichte werkzaamheden
4. Als interne auditfunctie.

Eisen - praktijk

Naar onze mening kwalificeert de interne controle bij Heerhugowaard zich op dit moment niveau 2. Dit is voor een gemeente van uw omvang een **gebruikelijk niveau**. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden kunnen wij hierdoor goed gebruik maken van deze uitgevoerde aanvullende werkzaamheden.

3. Interne beheersing en (verbijzonderde) interne controle

Niet kunnen steunen op de uitgevoerde werkzaamheden interne controle

Samenvatting acties korte termijn

Wij constateren dat de interne controlefunctionarissen onder concern control vallen en buiten de lijn zijn gepositioneerd. Daarbij stellen wij vast dat de totstandkoming van de uit te voeren werkzaamheden inzake de (verbijzonderde) interne controle niet zijn afgestemd met het College welke verplicht is tot zorgdragen van de interne toetsing.

Aan de uitgevoerde werkzaamheden ligt geen werkprogramma ten grondslag (w.o. risicoanalyse, beheersmaatregelen, etc.). We hebben middels inzage in de uitgevoerde werkzaamheden wel geconstateerd dat de gemeente voldoende inzicht heeft van de uitgevoerde controles met daarbij horende frequenties. Het aantal interne controles is echter niet onderbouwd met een steekproefmodel en het onderliggende controleplan met risicoanalyse dateert van 2015. Wij adviseren dit te updaten naar het nieuwe normenkader.

De werkzaamheden zijn voornamelijk systeemgericht (bijvoorbeeld memoriaalboekingen) en sluiten niet geheel aan op de door ons geïdentificeerde materiële processen (hoofdstuk 4). De interne controle bestaat voornamelijk uit specifieke controles of onderdelen van een proces (bijvoorbeeld aanbestedingen, huren en pachten). Daarnaast wordt de wijze van selecteren, aantal selecties, risicoafweging, toetsingscriteria en uitgevoerde controle in onvoldoende mate gedocumenteerd. Hierdoor kunnen wij voor de jaarrekeningcontrole weinig gebruik maken van de huidig uitgevoerde verbijzonderde interne controles.

De evaluatie van bevindingen en fouten is een belangrijk punt in het interne controleproces. Bevindingen en fouten dienen op de juiste wijze vertaald te worden naar eventuele extra werkzaamheden en conclusies. Wij hebben vastgesteld dat dit niet altijd consequent en consistent is uitgevoerd.

Actiepunt:
Afstemmen
processen en
controles

Voor de korte termijn (ruim voor de jaarrekeningcontrole in het voorjaar 2018) is het noodzakelijk dat de gemeente prioriteit geeft aan de volgende acties:

1. Follow up geven aan de acties zoals in deze managementletter benoemd;
2. Het verder uitvoeren en afronden van de interne controle, zoals op hoofdlijnen aangegeven in deze managementletter (zie detailbevinding 1) en zoals specifiek besproken met de betrokkenen.

4. Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

Uitvoeren en zichtbaar maken controle tussentijdse rapportage
Tijdspad: middellange termijn

Planning & Control-cyclus

Tussentijdse rapportage

De Raad en het College wordt via de tussentijdse bestuursrapportage geïnformeerd over de financiële en inhoudelijke resultaten. Wij merken op dat het formeel tussentijds afsluiten van de periode ontbreekt (hard close). Wel worden diverse controles uitgevoerd zoals het analyseren tussenrekeningen, doorbelastingen, reserve mutaties (soft close) en wordt een prognose gevraagd van de budgetten. Wij adviseren om voor de periodieke afsluiting gebruik te maken van een checklist en zichtbaar te maken welke controles uitgevoerd zijn met uitkomsten. Gedurende 2017 is LIAS ingevoerd. Met deze applicatie is het mogelijk om taken aan budgethouders toe te wijzen. Hierin zijn verschillende rollen opgenomen (invoer, toetsing, akkoord). Dit zal in 2018 verder worden uitgerold.

Naast deze bestuurlijke informatievoorziening is de rapportagestructuur in de organisatie ongestructureerd (geen vaste cyclus en frequentie). Het MT wordt periodiek geïnformeerd over HRM gerelateerde zaken zoals ziekteverzuim en over afwijkingen van begroting groter dan € 100.000. Een periodieke rapportage aan het MT inzake de financiële resultaten, de inhoudelijke voortgang, de investeringsprojecten, de doorlooptijden en bijvoorbeeld de servicenormen kan sterk bijdragen aan de monitoring van de processen in uw gemeente. Momenteel zijn er acties in gang gezet voor een eenduidige budgetbewaking.

Risicomanagement

Met risicomanagement wordt beoogd dat (strategische en externe) risico's worden gesignaleerd en dat beheersmaatregelen worden genomen. We zien in de gemeente Heerhugowaard dat de risico's worden geïnventariseerd en geactualiseerd bij de jaarrekening en bij de begroting ten behoeve van de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement. De risico's en de financiële vertaling daar van zijn vastgelegd in Naris.

Bij de jaarrekeningcontrole 2017 zullen wij inhoudelijk ingaan op de inventarisatie van risico's in relatie tot het beschikbare weerstandsvermogen.

Sociaal Domein

Taken en afspraken

De inkoop bij zorgaanbieders voor WMO als Jeugdhulp is centraal geregeld bestaande uit de gemeenten in de regio Alkmaar (zeven gemeenten). Voor de contacten zijn de gezamenlijke accountmanagers verantwoordelijk namens de gemeente. De contracten met de zorgaanbieders zijn op gemeenteniveau afgesloten. Regionaal vindt afstemming plaats over o.a. het controleplan, de productieverantwoording en berichtenverkeer. De toegang tot backoffice, administratieve verwerkingen en tekening middels beschikking zijn decentraal belegd bij de individuele gemeenten.

(NB: het onderdeel participatie is hierbij buiten beschouwing gelaten. De gemeente heeft voor dit onderdeel een lichte GR (Bedrijfsvoeringsorganisatie) opgericht. Hiermee zijn de taken door de gemeente gedelegeerd.)

4. Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

Actiepunt: Bij jaarrekening te ontvangen controle rechtmatigheid declaratie inzake zorgaanbieder thuis-ondersteuning
Tijdspad: jaarrekeningcontrole 2017

Financiering en verwacht resultaat

De gemeente heeft voor zowel jeugdhulp als begeleiding afspraken met zorgaanbieders waarbij de financiering is bepaald op basis van geleverde zorg door de zorgaanbieder ($P * Q$). Voor de thuisondersteuning vindt de financiering plaats op basis van vastgesteld bedrag afhankelijk van intensiteit en complexiteit van de te leveren zorg. Voor deze doelgroep thuisondersteuning doet de gemeente de aanmelding bij het CAK zelfstandig (in plaats van door de zorgaanbieder) en voert momenteel mutaties handmatig op cliëntniveau in.

In de primitieve begroting 2017 is de jeugdhulp budgettair neutraal opgenomen. Daardoor is het tekort in de bestuursrapportage 2017 € 3,1 miljoen. Uitgangspunt is € 1 uit Den Haag = € 1 in HHW. De prognose is dat op jeugdhulp in 2018 nog een tekort is, maar dat dit door de ingezette maatregelen vanaf 2019 omslaat. Er is binnen de budgetten sociaal domein (WMO, participatie) voldoende ruimte om dit tekort in 2018 op te vangen. Daarnaast heeft de gemeente een reserve sociaal domein en is in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit met incidentele tegenvallers rekening gehouden.

Berichtenverkeer

De gemeente maakt voor thuisondersteuning en begeleiding in grote mate gebruik van het berichtenverkeer en dringt er bij zorgaanbieders op aan om declaraties digitaal in te dienen. Voor Jeugdhulp merken wij op dat dit vooralsnog in mindere mate lukt en dat zorgaanbieders nog niet voldoende gebruik maken van de start/stop voor de geleverde hulp. Voor één zorgaanbieder van thuisondersteuning merken wij op dat deze enkel op basis van bevoorschotting is gefinancierd gedurende 7-perioden in verband met overgang nieuw systeem waardoor problemen in het berichtenverkeer. Bij de jaarrekeningcontrole ontvangen wij graag voor deze ene zorgaanbieder de finale afrekening waarbij alsnog de rechtmatigheid is getoetst op de declaraties.

Prestatielevering WMO en Jeugdhulp

Scenario's:

In de audit alert van de NBA (nummer 39) zijn de volgende aspecten van prestatielevering aan de orde gekomen:

- Onderbouwing declaraties geleverde Zorg in Natura;
- Onderbouwing declaraties onderliggend aan de uitbetaalde PGB's;
- Tijdigheid aanlevering van controleverklaringen en verantwoordingen.

Voor het vaststellen van de prestatielevering zijn de volgende opties het meest toegankelijk:

1. Steunen op controleverklaring en gecertificeerde productieverantwoording van de zorginstellingen;
2. Hanteren van de afrekenvariant;
3. Zelfstandig vaststellen van de prestatielevering;
4. Combinatie van bovenstaande 3 scenario's.

4. Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

Actiepunt:
Afwikkeling van
nog openstaande
afrekeningen
2016 bij
jaarrekening-
controle
Tijdspad:
jaarrekening-
controle 2017

Voor het vaststellen van de prestatielevering zijn de volgende opties het meest toegankelijk:

1. Steunen op controleverklaring en gecertificeerde productieverantwoording van de zorginstellingen;
2. Hanteren van de afrekenvariant;
3. Zelfstandig vaststellen van de prestatielevering;
4. Combinatie van bovenstaande 3 scenario's.

Uitgangspunt gehanteerd over 2016:

De gemeente heeft vorig jaar de finale afrekening toegepast. Met behulp van de gecertificeerde productieverantwoording (op basis van landelijk controleprotocol) en de ingediende declaraties is een finale afrekening opgemaakt en daarmee de prestatielevering van de zorg bepaald. Voor een aantal kleinere zorgaanbieders staat ten tijde van de interim-controle 2017 nog circa 6 afrekeningen open welke per jaareinde 2017 zijn afgerond. Ten aanzien van de SvB heeft de onzekerheid in de verantwoording door de auditdienst een impact gehad op de gemeentelijke jaarrekening.

De gemeente heeft niet zelfstandig de prestatielevering (direct) vastgesteld en vastgelegd binnen eigen procedures.

Uitgangspunt voor 2017:

Voor 2017 hanteert de gemeente hetzelfde scenario als over 2016. Hierbij willen wij benadrukken dat volgende risico's bestaan:

- Wanneer informatie niet tijdig van zorgaanbieders is ontvangen;
- In geval van PGB afhankelijk blijft van het SvB;
- Bij hanteren van afrekenvariant heeft de gemeente nog steeds geen volledige zekerheid over de daadwerkelijk geleverde zorg. Wel heeft de gemeente beheersmaatregelen onderkent die zekerheid toevoegen ingevoerd (zie volgende pagina).

Roll-over effect

Fouten en onzekerheden uit vorig jaar (2016) kunnen ook effect hebben op het huidige verslagjaar. Wanneer bijvoorbeeld boekingen onterecht verantwoord zijn in 2016 en achteraf betrekking hebben op 2017 (schattingen die gemaakt zijn voor af te rekenen bedragen over 2016). Wij gaan graag met u in gesprek over de afwikkeling van de destijds opgenomen overlopende post (voor nakomende kosten) en de impact van de nog af te wikkelen afrekeningen over 2016.

Actiepunt:
Vaststellen of
roll-over effect
van toepassing is
Tijdspad:
jaarrekening-
controle 2017

4. Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

Actiepunt:
Beheersing van
prestatie-
levering in
eigen
processen
Tijdspad: begin
2018

Voorkeur vaststellen prestatielevering

Op dit moment onderneemt c.q. heeft de gemeente de volgende acties onderhanden voor het vaststellen van de prestatielevering:

- A. Gecertificeerde productieverantwoording en controleverklaringen;
- B. Klachtenprocedure;
- C. Klanttevredenheidsonderzoek (KTO);
- D. Bij herindicatie;
- E. Eigen bijdrage.

Ten aanzien van bovenstaande merken we het volgende op:

- De gecertificeerde productieopgave is geen beheersmaatregel c.q. –activiteit van de gemeente zelf en maakt de gemeente afhankelijk van andere partijen.
- De klachtenprocedure is steunen op een “piepsysteem” en dwingt van zichzelf geen volledige registratie af.
- Het opnieuw vaststellen van de benodigde zorg vindt binnen uw gemeente (verschillend per cliënt) plaats variërend van 2 jaar of langer. Het vaststellen van de geleverde prestatie vindt dan niet jaarlijks plaats bij het afgeven van de herindicatie. Dit zou een continue proces moeten zijn gedurende het jaar of een afweging in relatie tot de zwaarte van de zorg.
- De eigen bijdrage wordt geïnd door het CAK. Voor thuisondersteuning vindt de aanmelding bij het CAK door uw gemeente plaats, voor begeleiding door de zorgaanbieder. Doordat de inkomensgegevens privacygevoelig zijn en de gemeente op de geïnde bijdrage geen eigen controle kan uitvoeren, kan aan de opgave van het CAK geen volledige zekerheid worden ontleend. NB: conform de kadernota dient de gemeente deze baten als onzeker benoemen in het jaarverslag.

Bovenstaande instrumenten gezamenlijk geven enige mate van zekerheid dat de zorg geleverd moet zijn. Echter de genoemde opmerkingen geven niet de redelijke mate van zekerheid die benodigd is voor jaarrekeningcontrole. Onze voorkeur heeft om periodiek (minimaal jaarlijks) de geleverde zorg te meten bij de cliënten. Bijvoorbeeld door dit expliciet terug te laten komen als onderdeel van een besprekingsverslag mede getekend door cliënt (voor 2017 is dit nog geen optie).

4. Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

Zichtbaar onderbouwen dat alle IKB is uitbetaald

Tijdspad: jaarrekeningcontrole 2017

Actiepunt: WNT integraal onderbouwen

Tijdspad: jaarrekeningcontrole 2017

Jaarlijks herzien van VPB-plichtige activiteiten

Tijdspad: jaarlijks

Actiepunt: Definitief vaststellen van fiscaal verlies

Tijdspad: jaarrekeningcontrole 2017

Actualiteiten gemeente Heerhugowaard

Individueel keuzebudget (IKB)

Per 1 januari 2017 is het IKB verplicht ingevoerd. De implementatie hiervan heeft ineens bij uw gemeente plaatsgevonden. In het IKB zijn de voormalige vakantietoelage, eindejaarsuitkering, levenslooptoelage en bovenwettelijke vakantieverlof opgenomen. In de salarisadministratie is ingeregeld dat het resterende saldo uitbetaald is in december. Wij ontvangen hiervoor graag de onderbouwing en zullen dit ten tijde van de jaarrekeningcontrole vaststellen.

Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de WNT van kracht geworden. De wet stelt, naast een verplichting tot openbaarmaking, een maximum aan de bezoldiging en contractuele ontslagvergoeding van bestuurders, toezichthouders en van de hoogste leidinggevenden. Het bezoldigingsmaximum over 2017 bedraagt € 181.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever. De maximale ontslagvergoeding is gemaximaliseerd op twaalf maandsalarissen maar ten hoogste € 75.000. Voor alle organisaties waarop de WNT van toepassing is, geldt dat de beloning van topfunctionarissen openbaar gemaakt dient te worden in de jaarstukken, ongeacht of de bezoldiging hoger of lager is dan het maximum. De openbaarmaking moet op persoonsniveau met naam en toenaam worden gedaan. Dit betekent dat deze informatie conform voorgaand boekjaar in de jaarrekening 2017 opgenomen dient te worden. Wij verwachten dat de gemeente per jaareinde een analyse maakt van de WNT waarbij inzichtelijk is of voldaan is aan de WNT.

Vennootschapsbelasting

Inventarisatie VPB-plichtige activiteiten

De gemeente Heerhugowaard vorig jaar een met invoering van de VPB-plicht voor de gemeenten zelf een inventarisatie gemaakt van mogelijke VPB-plichtige activiteiten. Deze uitkomst is aansluitend getoetst door EFK. Wij verwachten over het verslagjaar 2017 een nieuwe inventarisatie (update) van de VPB-plichtige activiteiten uit te voeren. Eventueel aanvullend gemaakte afspraken met de belastingdienst ontvangen wij graag.

Over 2016 heeft de gemeente ten tijde van de interim-controle nog geen fiscale aangifte gedaan. De gemeente is momenteel bezig met afronding van de (concept) winstberekening op basis van de notities van de SVLO en is in overleg met de belastinginspecteur over de hieraan ten grondslag liggende uitgangspunten. Voor de gemeente blijft dit op basis van berekening 2016 sprake van een fiscaal verlies.

5. IT-omgeving

Randvoorwaarden IT en jaarrekeningcontrole

De accountant dient conform artikel 2:393, lid 4 BW inzicht te verkrijgen in de geautomatiseerde omgeving ten aanzien van de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. De beoordeling van deze omgeving is gericht op het geven en komen tot een oordeel omtrent de gemeentelijke jaarrekening. Daarmee zijn de door ons uitgevoerde werkzaamheden niet primair gericht om uitspraken te doen over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of onderdelen daarvan.

De geautomatiseerde omgeving vormt voor veel processen een belangrijk onderdeel in de kwaliteit van de gegevensverwerking. De randvoorwaarde bestaande uit logische toegangsbeveiliging, changemanagement en continuïteit bepalen in een belangrijke mate de betrouwbaarheid van de output. Het ondersteunt in de beheersing van risico's waaronder verrichten van ongeautoriseerde handelingen, onbeheerste wijzigingen en verstoringen gedurende het jaar die een impact kunnen hebben op de gegevensverwerking.

Op basis van onze scoping processen (hoofdstuk 3 Significante processen) en de afhankelijkheid van IT binnen de processen hebben wij de volgende applicaties in scope:

- SAP
- Civision Samenlevingszaken
- PIMS
- Squit

Onze beoordeling van deze applicaties is hoofdzakelijk gericht op het vaststellen van de functiescheidingen binnen de applicaties alsmede de beheersmaatregelen in het proces die geautomatiseerd zijn (waar van toepassing). In bijlage 2 hebben wij onze detailbevindingen opgenomen ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- Logische toegangsbeveiliging
- Changemanagement
- Continuïteit

Onze conclusie is dat er op een aantal aspecten op korte termijn 'quick wins' te behalen zijn ten aanzien van de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking (zie bijlage 2). Wij adviseren u om de 'rode bolletjes' de komende periode op te pakken en de genoemde actiepunten in kantlijn van bijlage 2 "Detailbevindingen - IT-omgeving".

BIJLAGE 1: Detailbevindingen

4. Significante processen & beheersing

Detailbevindingen

Onderstaand hebben wij de detailbevindingen inzichtelijk gemaakt met de risico's (kans dat het zich voor kan doen) en gevolg (impact wanneer het risico zich voordoet). Voor een nadere uitwerking van de bevindingen verwijzen wij naar bijlage 1 (bevinding herleidbaar middels nummering #).

#	Omschrijving bevinding	Risico	Gevolg
1	Inkopen – beheer crediteurenstamgegevens	Hoog	Hoog
2	Inkopen – prestatielevering	Gemiddeld	Gemiddeld
3	Inkopen – aanbestedingen	Hoog	Hoog
4	Betalingsverkeer – integriteit betaalbestand	Gemiddeld	Gemiddeld
5	Personeel – doorbreken functiescheiding	Gemiddeld	Laag
6	Personeel – aan-/afmelding pensioen	Laag	Gemiddeld
7	WMO/Jeugdhulp – beheer crediteurenstamgegevens	Gemiddeld	Hoog
8	WMO/Jeugdhulp – controle declaraties	Laag	Gemiddeld
9	WMO – juridische toets en beoordeling beschikking	Gemiddeld	Gemiddeld
10	Jeugdhulp – Controle woonplaatsbeginsel	Gemiddeld	Gemiddeld
11	Subsidieverstrekking – beoordeling aanvraag	Laag	Laag
12	Omgevingsvergunning – beoordeling aanvraag	Gemiddeld	Gemiddeld

Op de volgende pagina's zijn de bevindingen in detail toegelicht.

Bevinding 1: Inkopen – beheer crediteurenstamgegevens

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	<p>Team registratie wijzigt crediteurenstamgegevens bij invoer van de factuur als hier aanleiding toe is. Op de wijziging of bij aanmaken van een crediteur vindt geen zichtbare controle plaats. Bankrekeningnummers worden gewijzigd op basis van de factuur (hard copy dan wel digitaal). Er wordt geen verdere navraag gedaan bij de leverancier. Wel is functiescheiding aangebracht in SAP tussen registratie en bevestigen van crediteurenstamgegevens (zie ook bevindingen bijlage 3).</p> <p>Aansluitend wordt de factuur goedgekeurd door de PAV'er en door budgethouder waarna team registratie goedkeuring geeft voor bankrekeningnummer en codering. Na de goedkeuring van PAV'er en budgethouder kan het bankrekeningnummer nog worden aangepast door team registratie.</p> <p>Tot slot wordt bij de betaling op de betaalbatch geen controles uitgevoerd op bedrag of bankrekeningnummers die bovenstaande zouden kunnen ondervangen. Deze controle geldt naast inkopen ook voor de subsidieverstrekingen.</p>	
Risico	Het risico bestaat dat de crediteurenbetalingen onjuist of onrechtmatig plaatsvinden doordat aanpassing/aanmaken van crediteuren onjuist heeft plaatsgevonden of "spookfacturen" zijn aangeleverd.	Hoog
Gevolg	Mogelijke gevolg is dat kosten onjuist of onrechtmatig verantwoord zijn in de gemeentelijke jaarrekening.	Hoog
Advies	Wij adviseren om minimaal bij de betalingen totaal of steekproefsgewijze controle uit te voeren op de uitgaande betalingen waarbij in ieder geval controle op bedrag en bankrekeningnummer.	
IT-impact	Ja, met name het ondervangen van wijzigen bankrekeningnummer na goedkeuring PAV'er en budgethouder.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Bij de jaarrekeningcontrole zullen wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden moeten uitvoeren vanuit de betalingen ter vaststelling of deze juist en rechtmatig hebben plaatsgevonden. Wij doen een selectie vanuit de betaalbestanden (bij voorkeur mutaties uit het betaalpakket of de ingelezen betaalbatches). Het verzamelen en uitvoeren van deze controle willen wij graag onder onze begeleiding bij de interne controle van de gemeente beleggen.	

Bevinding 2: Inkopen – prestatielevering

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	De facturen worden door teamregistratie ingelezen in SAP middels een csv.bestand (vanuit Corsa). De factuur wordt gekoppeld aan een PAV'er en budgethouder. Wij hebben het volgende geconstateerd: a) Voor de autorisatie van de prestatielevering is geen documentatie aanwezig c.q. kan worden aangetoond. b) Er is geen eenduidig gebruik van een verplichtingenadministratie waardoor de three-way-match tussen bestelling-ontvangst-betaling niet kan worden vastgesteld.	
Risico	Het risico is dat de prestatie niet (volledig) geleverd is door de derde partij.	Gemiddeld
Gevolg	De prestatielevering is niet zichtbaar gedocumenteerd waardoor niet vastgesteld kan worden of een factuur terecht betaald is en de derde partij voldaan heeft aan de opdracht.	Gemiddeld
Advies	Wij adviseren om de prestatielevering in voldoende mate vast te stellen en te waarborgen dat facturen terecht betaald zijn. Door bijvoorbeeld risicogericht vast te stellen en te documenteren voor welke kosten en investeringen prestatielevering een issue is.	
IT-impact	Het toepassen van de three-way-match kan bij voorkeur binnen de applicatie van SAP, maar kan ook buiten de applicatie. Wij adviseren om de mogelijkheid tot alleen goedkeuren budgethouder aan te passen naar verplicht PAV'er én budgethouder in verband met aangegane verplichting– ontvangst levering/dienst - budgetverantwoordelijkheid.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Bij de jaarrekeningcontrole zullen wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitvoeren ten behoeve van vaststellen van de prestatieleveringen. Deze werkzaamheden willen wij aansluiten bij de selectie van bevinding 1 – beheer crediteurenstamgegevens.	

Bevinding 3: Inkopen – aanbestedingen

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	Aanbestedingen zijn decentraal georganiseerd bij de verantwoordelijke afdelingen en is binnen het proces van bestelling geen expliciete toets op dit onderdeel.	
Risico	Doordat de gemeente dit decentraal heeft georganiseerd is er geen zicht op of aanbestedingen onterecht niet zijn samengebundeld. Het risico hierbij is dat EU-aanbestedingsregels of eigen beleidsregels worden overschreden.	Hoog
Gevolg	Het gevolg is niet naleven van de EU-aanbestedingsregels en impact voor rechtmatigheidsoordeel.	Hoog
Advies	Wij adviseren om aanbestedingen met een advies van de afdeling inkoop te documenteren. Hieraan kunnen richtlijnen ten grondslag liggen wanneer om een advies gevraagd moet worden (bijvoorbeeld bestellingen vanaf 30K). Belangrijk element van dit advies is de motivatie van de gekozen aanbestedingsstrategie en zichtbare naleving van de (EU-) aanbestedingsregels.	
IT-impact	Het afdwingen van een advies kan binnen IT worden ingeregeld, maar kan ook periodiek achteraf worden gemonitord door een interne controlefunctionaris en vaststellen dat ingestelde richtlijn zijn opgevolgd.	
Impact oordeel	Rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Bij de jaarrekeningcontrole vragen wij van u een spendanalyse over de crediteuren van de afgelopen vier jaar (volledigheid Europese aanbesteding, als geen contracttermijn is afgesproken dient de contractwaarde over 4 jaar geëvalueerd te worden) én een analyse op kostensoort op te stellen (om te waarborgen dat opdrachten niet zijn opgesplitst) waarbij zichtbaar geanalyseerd of voldaan is aan de EU-aanbestedingsregels. In het kader van gewijzigde aanbestedingsregels (vervallen onderscheid 2A en 2B-diensten) vragen wij van u op dit onderdeel een specifiek uitgevoerde analyse op dit onderdeel (voornamelijk inhuur). Dit is door u bij de verbijzonderde interne controle belegd en willen op korte termijn met u over in gesprek omtrent de aanpak.	

Bevinding 4: Betalingsverkeer – integriteit betaalbestand

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	<p>Voor de diverse processen (waaronder reguliere inkopen, WMO, lonen en salarissen) geconstateerd dat bij het inlezen van betaalbestand in betaalpakket geen zichtbare controle heeft plaatsgevonden op integriteit van het betaalbestand. Door het controlegetal op de klaargezette betaalvoorstel met het betalingsoverzicht zichtbaar te controleren kan worden gewaarborgd dat het bestand ongewijzigd is betaald.</p> <p>Wij hebben aansluitend geconstateerd dat na het aanmaken van betaalvoorstel in SAP functionarissen in de BNG bij het zetten van de 1ste handtekening de mogelijkheid hebben om te muteren.</p> <p>Daarnaast vastgesteld dat de BNG betalingsoverzichten (waarop zichtbaar het controlegetal en de autorisaties betaalpakket) niet worden bewaard. Hierdoor kan dit achteraf niet meer worden aangetoond.</p>	
Risico	Het risico bestaat dat betaalbatches (SEPA-bestanden) nog handmatig worden aangepast, waardoor betalingen onjuist of onrechtmatig plaatsvinden.	Gemiddeld
Gevolg	Mogelijk risico is dat de lasten voor de genoemde processen onjuist of onrechtmatig verantwoord zijn.	Gemiddeld
Advies	Wij adviseren om het BNG betalingsoverzicht zichtbaar af te stemmen met de ingelezen en goedgekeurde betaalbestand. Bij wijzigingen in het betaalpakket (bij zetten 1 ^{ste} handtekening) nader toelichten welke wijzigingen gemaakt zijn en dit zichtbaar te documenteren en te controleren bij 2 ^{de} handtekening.	
IT-impact	N.v.t.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Wij zullen hiervoor bij de jaarrekeningcontrole aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitvoeren tezamen met de genoemde werkzaamheden bij bevinding 1 – beheer crediteurenstamgegevens.	

Bevinding 5: Personeel – doorbreken functiescheiding

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	<p>Mutaties in FTE (in- en uitdienst bijvoorbeeld of wijziging van omvang FTE) worden ingevoerd door een medewerker van de HR-afdeling. Wij hebben vastgesteld dat hoofd salarisadministratie eveneens personeelsleden kan aanmaken en wijzigen in PIMS.</p> <p>Daarnaast worden declaraties door medewerkers ingediend na zichtbaar akkoord van de direct leidinggevende. De invoer van de declaratie in de salarisadministrateur wordt gedaan door hoofd salarisadministrateur waarna deze, na verwerking door Centric van de mutaties, zichtbaar gecontroleerd wordt door dezelfde salarisadministrateur. Hierdoor ontstaat een vorm van zelftoetsing.</p>	
Risico	Het risico is dat mutaties (FTE, medewerkers, declaraties) niet juist dan wel terecht zijn ingevoerd.	Gemiddeld
Gevolg	Mogelijke gevolg is een onjuiste of niet terecht uitbetalen van salaris of declaraties.	Laag
Advies	Wij adviseren om de functiescheiding zoals buiten de applicatie ook binnen de applicatie in te richten zodat een juiste verwerking van mutaties is gewaarborgd. Daarnaast stellen wij voor om de invoer bij een andere functionaris buiten de salarisadministratie te beleggen.	
IT-impact	Ja, de functiescheiding buiten de applicatie dient ook binnen PIMS aangebracht te worden.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Bij de jaarrekeningcontrole zijn aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden nodig om vast te stellen dat geen personeelsleden op de payroll staan die niet werkzaam zijn binnen de gemeente en dat mutaties conform besluitvorming zijn verwerkt. Wij zouden graag bij de jaarrekeningcontrole over de per jaareinde in dienst zijnde functionarissen de goedgekeurde PIMS-overzichten door managers ontvangen. Het verzamelen en uitvoeren van deze controle zouden wij graag onder onze begeleiding bij de interne controle van de gemeente willen beleggen.	

Bevinding 6: Personeel – aan-/afmelding pensioen

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	Op basis van de aangeleverde en vooraf gecontroleerde mutaties voor verwerking worden aan-/afmeldingen voor pensioen gedaan door Centric voor de gemeente. De gemeente blijft hierin zelf verantwoordelijk voor daadwerkelijke aan- of afmelding.	
Risico	Doordat niet expliciet is vastgesteld of getoetst of de aan- of afmelding door Centric heeft plaatsgevonden bestaat het risico dat niet alle mutaties juist en tijdig hebben plaatsgevonden bij de pensioenfonds ABP.	Laag
Gevolg	Mogelijk gevolg is dat pensioenlasten te hoog c.q. te laag zijn verantwoord en mogelijke nabetaling van pensioenpremies.	Gemiddeld
Advies	Wij adviseren om achteraf jaarlijks een controle te doen dat alle medewerkers per jaareinde terecht en juist aangemeld zijn bij het pensioenfonds of dit zichtbaar binnen het proces vast te stellen.	
IT-impact	N.v.t.	
Impact oordeel	Getrouwheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Bij de jaarrekeningcontrole vragen wij van u een zichtbare analyse op aanmeldingen bij het pensioenfonds per jaareinde zodat voldoende gewaarborgd is dat mutatie terecht en juist verwerkt zijn.	

Bevinding 7: WMO/Jeugdhulp – beheer crediteurenstamgegevens

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	Bij de invoer van de crediteurenstamgegevens in Civision Samenlevingszaken (WMO) en MensCentraal (Jeugdhulp) vindt geen zichtbare controle plaats op de invoer van de crediteurenstamgegevens. Ook bij het betaalbaar stellen van de declaratie zorgaanbieders is hierop geen zichtbare controle.	
Risico	Het risico bestaat dat de kritieke crediteurenstamgegevens onjuist of onterecht worden gewijzigd. Gezien het geringe aantal mutaties t.a.v. bevindingen 1 hebben wij dit risico geclassificeerd als:	Gemiddeld
Gevolg	Het mogelijke gevolg is het verrichten van onjuiste of onrechtmatige betalingen aan zorgaanbieders of onttrekken van gelden aan de gemeente.	Hoog
Advies	Wij adviseren om minimaal een controle bij de betalingen uit te voeren (bijvoorbeeld steekproefsgewijs) en dit zichtbaar te maken (naam, datum, uitgevoerde controle). Daarnaast adviseren wij om binnen de applicatie het 4-ogenprincipe in te regelen.	
IT-impact	Ja, inregelen van Civision Samenlevingszaken en MensCentraal.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Aanvullend uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gelijk genoemd aan bevinding 1. Ook hiervoor zouden wij het verzamelen en uitvoeren van de controle onder onze begeleiding bij de interne controle van de gemeente willen beleggen.	

Bevinding 8: WMO/Jeugdhulp – controle declaraties

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	<p>Declaraties komen binnen via het berichtenverkeer (303-bericht) en worden ingelezen in Civision Samenlevingszaken (WMO). De declaraties in het kader van geleverde zorg Jeugdhulp komen zowel binnen via een 303-bericht als facturen buiten berichtenverkeer.</p> <p>Zowel op de invoer door medewerker financiële administratie WMO/Jeugdhulp o.b.v. de afgegeven beschikking als de afwerking van de digitale controle op beschikkingnummer, bedrag en frequentie bij een 303-bericht is geen zichtbare controle c.q. afwikkeling. Hierdoor is het niet inzichtelijk wie de controle heeft uitgevoerd en hoe afwijkingen zijn opgevolgd. Daarnaast is het mogelijk foutcodes handmatig toch door te zetten.</p>	
Risico	De controle wordt hoofdzakelijk digitaal uitgevoerd met behulp van de applicatie (IT dependent) waardoor mogelijk niet alle afwijkingen gesignaleerd worden (bij foutieve inregeling applicatie). Daarnaast kan een mogelijke vorm van zelftoetsing ontstaan doordat niet zichtbaar is wie de controle en opvolging declaraties verwerkt.	Laag
Gevolg	Mogelijk gevolg is het onterecht of onjuist verwerken van declaraties.	Gemiddeld
Advies	In opzet is geconstateerd dat de beoordeling tot en met beschikking ondergemandateerd is aan de zorgconsulent. De invoer van de beschikking en de controle met de declaratie berust bij financiële administratie WMO/Jeugdhulp. Wij adviseren om de controle op de declaraties en de opvolging van afwijken zichtbaar te maken (naam, datum, uitgevoerde werkzaamheden).	
IT-impact	Ja, inregelen dat foutcodes niet handmatig afgewikkeld kunnen worden en waarborg juiste totstandkoming digitale controle op berichtenverkeer.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	De gemeente hanteert de afrekenvariant. Wij zullen bij de aansluiting tussen declaratie en productieopgaves een steekproef nemen op de verantwoorde declaraties.	

Bevinding 9: WMO – juridische toets en beoordeling beschikking

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	<p>Binnen het proces van aanvraag tot en met beschikking is het IT-technisch mogelijk dat dit door één functionaris wordt uitgevoerd (zie bevindingen bijlage 3). De procedure is dat de aanvraag door de balie-medewerker wordt ingevoerd en beoordeling tot en met ondertekening van de beschikking door een zorgconsulent. Bij de gemeente is het mogelijk dat beide functies door dezelfde medewerker wordt uitgevoerd doordat medewerkers de rol van balie als consulent zijn toegekend.</p> <p>In Civision Samenlevingszaken is het mogelijk om een juridische toets aan te vragen op de afgehandelde aanvraag. Dit is geen verplichting en er bestaan geen duidelijke richtlijnen voor wanneer dit moet plaatsvinden.</p>	
Risico	Het risico is dat de inschatting van de zorgconsulent in de beschikking niet juist c.q. terecht is.	Gemiddeld
Gevolg	Mogelijk gevolg is dat niet de juiste zorg is toegekend dan wel conform eigen verordeningen en externe wet- en regelgeving gehandeld is.	Gemiddeld
Advies	Ons advies is om duidelijkere richtlijnen op te stellen (bij voorkeur risicogericht) wanneer een toets binnen het proces plaats dient te vinden op de beoordeling en beschikking (dit ook zichtbaar maken door naam, datum en uitgevoerde werkzaamheden).	
IT-impact	Ja, dit kan worden afgedwongen binnen het systeem.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden gericht op terrechte toekenning van zorg (binnen verordening en externe wet- en regelgeving) als juiste overname in de beschikking conform advies. Ook hiervoor zouden wij het verzamelen en uitvoeren van de controle onder onze begeleiding bij de interne controle van de gemeente willen beleggen.	

Bevinding 10: Jeugdhulp – Controle woonplaatsbeginsel

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	Voor het terecht toekennen van Jeugdhulp dient voldaan te zijn aan het woonplaatsbeginsel. Uit het gesprek is naar voren gekomen dat dit integraal gedaan is voor zowel doorverwijzingen als eigen beschikkingen. Wij constateren dat dit in MensCentraal (MC) bij de beoordeling van de aanvragen niet zichtbaar is gedocumenteerd en geregistreerd dat deze controle is uitgevoerd. Daarnaast is bij complexere aanvragen een nadere analyse nodig op het woonplaatsbeginsel (bijvoorbeeld bij onduidelijkheid over gezaghebbende ouder).	
Risico	Risico bestaat dat onterecht Jeugdhulp is toegekend ten behoeve van een andere gemeente. Dit wordt versterkt doordat in MC werkstappen niet worden afgedwongen en derhalve niet inzichtelijk is of de stap daadwerkelijk is uitgevoerd.	Gemiddeld
Gevolg	Mogelijk gevolg is dat de lasten onjuist en niet rechtmatig verantwoord zijn in de gemeentelijke jaarrekening.	Gemiddeld
Advies	Ons advies is om de werkstappen op te nemen in MC zodat consistent en consequent aanvragen worden beoordeeld. Daarbij graag zichtbaar documenteren en registreren dat de controle op woonplaatsbeginsel is uitgevoerd. Waar nodig een uitgevoerde analyse voor complexere aanvragen. Een mogelijkheid is om middels IT aansluiting te zoeken bij BRP (eerdere GBA) en voor complexere aanvragen een nadere analyse uit te voeren en te documenteren.	
IT-impact	Ja, inregelen binnen de applicatie.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden gericht op het woonplaatsbeginsel. Wij zullen middels een steekproef gaan vaststellen of jeugdhulp terecht is toegekend op grond van woonplaatsbeginsel. Ook hiervoor zouden wij het verzamelen en uitvoeren van de controle onder onze begeleiding bij de interne controle van de gemeente willen beleggen.	

Bevinding 11: Subsidieverstrekking – beoordeling aanvraag

Verslagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	Binnen het subsidieproces hebben wij geconstateerd dat de aanvragen beoordeeld worden door een subsidiemedewerker (neemt de aanvraag in behandeling). Na beoordeling vindt een juridische toets plaats op grote en afgekeurde subsidie door een beleidsmedewerker. Positieve beschikkingen worden op de algemene punten getoetst en negatieve beschikking op de motivatie (inhoud). Wij hebben vastgesteld dat hiervan een verslag wordt gemaakt, echter hebben wij niet kunnen constateren dat beoordeling en de toets door twee verschillende functionarissen hebben plaatsgevonden. Het verslag en de toets worden niet ondertekend.	
Risico	Risico bestaat dat subsidie onterecht is toegekend en niet gecontroleerd is door een beleidsmedewerker.	Laag
Gevolg	Mogelijk gevolg is dat de lasten onjuist en niet rechtmatig verantwoord zijn in de gemeentelijke jaarrekening.	Laag
Advies	Ons advies is om de beoordeling en de juridische toets zichtbaar te maken door ondertekening (naam, datum en uitgevoerde werkzaamheden).	
IT-impact	N.v.t.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	Gegevensgericht vaststellen of een subsidie terecht is toegekend. Ook hiervoor zouden wij het verzamelen en uitvoeren van de controle onder onze begeleiding bij de interne controle van de gemeente willen beleggen.	

Bevinding 12: Omgevingsvergunning – beoordeling aanvraag

Verlagjaar	2017	
Omschrijving bevinding	<p>Na een aanvraag voor een bouwvergunning wordt een bouwspecialist en juridisch medewerker ingeschakeld. A.d.h.v. de vastgestelde taxatieboekjes dienen de functionarissen vast te stellen of de inschatting van de bouwkosten (opgave aanvrager) juist en volledig is geweest. Wij hebben bij de interim-controle niet kunnen vaststellen dat hier zichtbaar op getoetst is middels taxatieboekje dan wel een schriftelijke bevestiging van aanvrager (onderbouwing kosten ontbreekt).</p> <p>Daarnaast vindt na de beoordeling door bouwspecialist en juridisch medewerker geen juridische toets plaats op de afgehandelde aanvraag en de overname in de toekenning. Van de aanvragen wordt een selectie gemaakt van vergunningen door de procescoördinator die worden besproken met medewerker vergunningen. Dit wordt niet vastgelegd en is niet zichtbaar hoe gewaarborgd dat alle aanvragen zijn besproken (volledigheid).</p> <p>Tot slot dient de gemeente voor het opleggen van leges te voldoen aan het gestelde normenkader NEN 2631 (tot inwerkingtreding nieuwe omgevingswet). Wij hebben niet kunnen vaststellen dat altijd conform het normenkader gehandeld is en het bijbehorende certificaat kon niet worden aangetoond.</p>	
Risico	Risico bestaat dat voor een vergunning een te lage inschatting is gemaakt van de bouwkosten dan wel dat beoordeling en overname in de toekenning niet juist heeft plaatsgevonden.	Gemiddeld
Gevolg	Mogelijk gevolg is dat de baten van de opgelegde leges te laag zijn verantwoord dan wel niet binnen wet- en regelgeving is verstrekt (intern/extern).	Gemiddeld
Advies	Ons advies is om de beoordeling en de juridische toets zichtbaar te maken door ondertekening (naam, datum en uitgevoerde werkzaamheden) en onderbouwing van de ingeschatte bouwkosten op te nemen in het dossier.	
IT-impact	N.v.t.	
Impact oordeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	
Impact jaarrekeningcontrole	<p>Wij zullen gegevensgericht vaststellen of inschatting van de bouwkosten en gehanteerd tarief in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving (intern/extern). Daarbij vragen wij van u alsnog een expliciete onderbouwing van de ingeschatte bouwkosten. Ook hiervoor zouden wij het verzamelen en uitvoeren van de controle onder onze begeleiding bij de interne controle van de gemeente willen beleggen.</p> <p>Bij de jaarrekeningcontrole ontvangen wij graag de onderbouwing dat gehandeld wordt conform normenkader NEN 2631 en het bijbehorende certificaat.</p>	

BIJLAGE 2: Detailbevindingen - IT-omgeving

BIJLAGE 2: Detailbevindingen IT-omgeving

ISAE-verklaring
MensCentraal
Tijdspad: begin
2018

Op de volgende pagina hebben wij onze detailbevindingen ten aanzien van de IT-omgeving opgenomen. Onze detailbevindingen strekken zich tot de onderwerpen:

- Logische toegangsbeveiliging
- Changemanagement
- Continuïteit

Ten aanzien van het proces Jeugdhulp constateren wij dat de IT niet binnen de gemeente geregeld is. De registratie en inregeling van de applicatie ligt bij MensCentraal en betreft een niet proces gestuurde workflow (naar wij hebben begrepen). Bij de jaarrekeningcontrole verwachten wij omtrent de gestelde randvoorwaarden en functiescheidingen binnen de applicatie een ISAE-verklaring.

De volgende legenda is van toepassing voor bepaling van de status IT-randvoorwaarden i.h.k.v. de jaarrekeningcontrole:

- Voldoende op orde;
- Punten tot aanscherping;
- Opvolging vereist.

BIJLAGE 2: Detailbevindingen IT-omgeving

Onderdeel:	Logische toegangsbeveiliging			
Normering:	Vastgesteld	Toelichting op constatering	Opvolging vereist	Tijdsindicatie
A) Aanvraag mutatie door bevoegde functionaris		Bij een in- of uitdienst treding worden de aanvragen ingediend door HRM waarna deze worden geregistreerd in TopDesk. Tussentijdse wijzigingen zijn afkomstig van de afdelingsmanagers en worden naar aanleiding daarvan geregistreerd in TopDesk. Afhankelijk van de functie worden de aanpassingen verwerkt door de applicatiebeheerders.	Middels TopDesk is zichtbaar welke wijzigingen gedurende het jaar zichtbaar en de follow-up. Er kan echter niet worden vastgesteld dat alle wijzigingen via een aanvraag TopDesk hebben plaatsgevonden.	Eind 2018
B) Normpositie per applicatie/autorisatiematrix		Er is voor de applicaties uitgezonderd Civision Samenlevingszaken geen vastgestelde norm van functies en bijbehorende rechten.	Opstellen van een normpositie met gewenste functiescheiding en rechten op functieniveau per applicatie.	Halverwege 2018
C) Beperkt aantal super-users en applicatiebeheerders		Geconstateerd dat gemiddeld 2-3 applicatiebeheerders van toepassing zijn en daarmee conform verwachting relatief beperkt is. Wel hebben wij geconstateerd dat voor Civision Innen (buiten eerder genoemde scope) veel applicatiebeheerders zijn toegevoegd.	Geen. Voor Civision Innen zie nadere toelichting bijlage 3.	Eind 2018
D) Identificatie van gebruikers		Conform informatiebeveiligingsbeleid wordt gebruik gemaakt van een beperkt aantal generieke accounts. Externen die toegang krijgen tot applicaties of netwerk krijgen een op naam toegekende account. Ten behoeve van softwareleveranciers en accountants zijn generieke accounts aangemaakt. Alleen voor SAP Civision Middelen hebben wij veel generieke accounts aangetroffen, deze zijn nader toegelicht door de applicatiebeheerder.	Beperken van de generieke accounts SAP Civision Middelen (voor nadere toelichting zie bijlage 3).	Eind 2018
E) Authenticatie gebruikers		Wachtwoorden hoeven niet meteen na eerste toekenning of reset te worden gewijzigd door de gebruiker. Daarnaast hoeven wachtwoorden niet frequent aangepast te worden (1 per halfjaar). Daarentegen maken alle medewerkers (uitgezonderd beperkt aantal desktops) gebruik van een token waarmee ingelogd moet worden op het netwerk.	Gebruikers na ontvangst of bij een reset meteen laten wijzigen het toegekende wachtwoord en wachtwoorden met een hogere frequentie te laten aanpassen.	Halverwege 2018
F) Periodieke review gebruikers en autorisaties		Er wordt geen periodieke review uitgevoerd op de gebruikers-rollen-rechten welke worden afgezet tegen de vastgestelde normpositie. Daarbij constateren wij dat de applicatiebeheerders geen export kunnen genereren met rollen waaraan gekoppeld de rechten en eventuele onderverdeling binnen de rechten. Tot slot merken we op dat tussentijdse wijzigingen van rechten en verrichte handelingen niet gelogd worden waardoor eventueel alleen een momentopname kan worden gemaakt.	Aanzetten van logging op wijziging rechten en verrichte handelingen in de applicaties en periodieke (minimaal jaarlijks) controle op de toegekende rechten versus vastgestelde normpositie.	Begin 2019

BIJLAGE 2: Detailbevindingen IT-omgeving

Onderdeel:	Changemanagement		
Normering:	Vastgesteld	Toelichting op constatering	Opvolging vereist
A) Wijzigingen zijn gedocumenteerd	●	Alle wijzigingen en updates van applicaties worden geregistreerd in TopDesk.	Geen.
B) Wijzigingen voor ontwikkeling c.q. testen zijn geautoriseerd	●	In TopDesk worden werkstappen afgedwongen die opgevolgd moeten worden waaronder de autorisatie voor ontwikkelen en testen.	Geen.
C) Wijzigingen worden getest en geaccepteerd door eindgebruiker	●	De eindgebruikers testen de wijzigingen in de testomgeving en dienen akkoord te geven alvorens over te gaan naar productie.	Geen.
D) Promotie naar productie na akkoord gebruiker	●	Na akkoord van de eindgebruiker worden de wijzigingen in productie gezet.	Geen.
E) Gescheiden omgeving tussen test en productie (OTAP)	●	Er wordt gebruik gemaakt van een gescheiden omgeving tussen test en productie.	Geen.

BIJLAGE 2: Detailbevindingen IT-omgeving

Onderdeel:	Continuïteit		
Normering:	Vastgesteld	Toelichting op constatering	Opvolging vereist
A) Servers zijn fysiek beveiligd	●	Ter plaatse vastgesteld dat de servers fysiek zijn afgesloten en voor een beperkt aantal functionarissen te benaderen.	Geen.
B) Backups worden gemaakt volgens een vast schema	●	De back-up bestaat uit de volgende 4 methoden: 1. Real-time spiegelomgeving locatie brandweerkazerne 2. Back-up op harddisk dagelijks weggeschreven locatie brandweerkazerne 3. Back-up op harddisk dagelijks weggeschreven locatie gemeentehuis 4. Back-up wordt dagelijks weggeschreven op tape (incremental) waarna aan het eind van de week in full back-up gegenereerd.	Geen.
C) Het verloop van backups wordt dagelijks gemonitord	●	Vastgesteld dat dagelijks een lijst wordt verkregen met of back-ups geslaagd zijn en of er sprake is van errors. De lijst wordt opgenomen in TopDesk (alle wijzigingen en oplossen van errors) waarna deze zichtbaar wordt opgevolgd en afgehandeld.	Geen.
D) De productieomgeving wordt volledig hersteld vanuit een backup in de testomgeving	●	Gedurende het jaar diverse restores plaatsgevonden op verzoek van medewerkers.	Geen.

BIJLAGE 2: Detailbevindingen IT-omgeving

SAP – Civision Middelen

Op basis van export met rollen en gebruikers volgende geconstateerd

- 22 generieke accounts (niet ten naam gesteld);
- Applicatiebeheerders hebben eveneens een rol c.q. zijn betrokken in het reguliere proces
- Aan de rol "ZCIVIN_APPLICATIEBEHEER" constateren wij in totaal 17 gebruikers;
- De volgende functievermenging lijkt op te treden:
  - 9 gebruikers naast de rol van PAV'er ook budgethouder zijn
  - 3 PAV'ers/budgethouders eveneens de rol hebben van crediteurenstamgegevens bevestigen
  - 1 gebruiker die kritieke stamgegevens kan wijzigen, bevestigen, kostenplaats aanmaken en prestatie voor akkoord verklaren
- Geen logging op handelingen en mutaties rechten gedurende het verslagjaar

PINK Roccade - Civision Samenlevingszaken

Op basis van export met rollen en gebruikers volgende geconstateerd:

- 1 applicatiebeheerder rol die niet gekoppeld is aan een gebruiker "SZWNET"
- 1 applicatiebeheerder rol welke ten naam is gesteld, maar waarvoor de rechten niet zijn ingetrokken "POTJC1"
- Applicatiebeheerders hebben eveneens een rol c.q. zijn betrokken in het reguliere proces
- 19 gebruikers de rol van BALIE als ZORGCONS hebben in verband met beantwoorden initiële vragen (mogelijk aanvraag t/m beschikking bij 1 functionaris)
- Geen logging op handelingen en mutaties rechten gedurende het verslagjaar

PIMS

Op basis van export met rollen en gebruikers volgende geconstateerd:

- Salarisadministrateur de rechten heeft van HRM waardoor functievermenging (zie ook uitwerking bevinding 5 van bijlage 1 detailbevindingen)
- Geen logging op alle relevante tabellen waardoor niet alle handelingen en mutaties rechten gedurende het verslagjaar worden geregistreerd.

Squit

Op basis van export met rollen en gebruikers volgende geconstateerd:

- Na afgeven van de vergunning kunnen dossiers nog door de gebruikers worden aangepast
- Geen logging op handelingen en mutaties rechten gedurende het verslagjaar

BIJLAGE 3: Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

BIJLAGE 3: Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Wij vragen de gemeente bij de voorbereiding van de jaarrekening 2017 onderstaande aandachtspunten in acht te nemen en op te volgen. Een aantal elementen is bekend vanuit voorgaande jaren, een aantal punten is nieuw en daarnaast zijn op een aantal onderdelen nieuwe ontwikkelingen te melden. Wij verstrekken u nog een "Lijst op te leveren stukken" voor de jaarrekeningcontrole, ten behoeve van de opbouw van het balansdossier.

Op dit moment zien wij de volgende aandachtspunten voor de gemeente:

- Afstemming interne controle, waarin onze aandachtspunten zijn verwerkt en documenteren van werkzaamheden.
- Verrichten van een interne controle op het inkoopproces, waarbij specifiek aandacht voor prestatielevering.
- Opvragen controleverklaringen en productieverantwoording zorgaanbieders (sociaal domein) en aansluiting met eigen administratie (toelichting op geconstateerde verschillen en finale afrekening).
- Opbouwen van een controledossier inzake zichtbare naleving WNT en toelichting hiervan in de jaarrekening.
- Analyse volledigheid en risico's verbonden partijen en eventuele financiële impact.
- Verrichten van een spendanalyse (op crediteur en op kostensoort) en het opstellen van een memo waaruit de conclusie van de gemeente blijkt omtrent de volledigheid van het voldoen aan de Europese aanbestedingsregels.
- Waardering, onderbouwing en controle op volledigheid van voorzieningen. Specifiek de voorziening riolering en de voorziening pensioen (onderbouwing volledigheid en op (laten) stellen van actuariële berekening per ultimo 2017).
- Opbouwen van een controledossier ter onderbouwing van de (financiële) gegevens in het jaarverslag (i.v.m. herziening COS 720).
- Onderbouwing juridische claims/ rechtszaken (o.a. interne inventarisatie en opvragen advocatenbrief).
- Opstellen en onderbouwen van de SISA-bijlage en aanleveren van een controledossier (incl. risicoanalyse per regeling)
- Inventariseren van de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen waarmee de volledigheid en juistheid is geborgd.

Wij adviseren bovenstaande aandachtspunten te beleggen bij de betreffende medewerkers en een tijdsplan af te spreken.

BIJLAGE 4: Actualiteiten

2.1 Actueel

Nieuwe regeerakkoord

Op 10 oktober 2017 is het nieuwe regeerakkoord gepresenteerd. Een aantal maatregelen uit het regeerakkoord zullen, na definitieve verwerking in wetgeving, impact hebben op de gemeente. Ten aanzien van de financiële effecten worden wijzigingen aangekondigd in de grondslagen van de algemene uitkering. Daarnaast zal ook de aangekondigde BTW verhoging financiële gevolgen kunnen hebben. Daarbij gaat het onder andere om tarieven voor sporten, zwemmen, cultuur, leerlingenvervoer, WMO-verstrekkingen. Een deel zal via het BTW compensatiefonds verrekend kunnen worden, maar ten aanzien van individuele verstrekkingen is dat niet aan de orde. Het is van groot belang de ontwikkeling in wetgeving op dit punt te blijven volgen.

Omgevingswet

De omgevingswet heeft forse impact op de gemeente processen. De omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De invoeringsdatum wordt vanuit het Rijk echter keer op keer uitgesteld. Recent heeft de minister aan de Tweede Kamer gemeld dat de wet in 2021 van kracht moet worden. Dat betekent dat meer tijd beschikbaar is voor de implementatie. In uw gemeente zijn de voorbereidingen gestart. Daarbij wordt opgetrokken met de gemeente Langedijk. Ondanks het uitstel blijft het van belang de voorbereidingen te continueren en te monitoren.

In control statement

Enkele jaren geleden heeft de (landelijke) commissie Depla geadviseerd aan gemeenten dat met ingang van 2018 de rechtmatigheidscontrole onder verantwoordelijkheid van het College van B&W wordt uitgevoerd en dat het College hier middels een "In-control-statement" een verklaring over afgeeft. De verwachting was dat er een wetswijziging zou komen om dit vanaf begrotingsjaar 2018 in te voeren. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze wetswijziging nog niet aanstaande is en dat daarmee de ontwikkeling doorschuift naar 2019 of 2020. Een interne rechtmatigheidsverklaring zal hoge eisen stellen aan uw administratieve organisatie en interne controle. Mede gelet op de verscherpte eisen vanuit de AFM inzake de externe controle adviseren wij u om investeren in de verdere interne borging van de controles op rechtmatigheid.

2.2 Bestuurlijke samenwerking

Bestuurlijke samenwerking

Uw gemeente werkt op tal van terreinen samen met verbonden partijen. Bij deze verbonden partijen spelen op dit moment de nodige financiële risico's. Wij hebben deze ontleend aan de begrotingen 2018 van deze verbonden partijen. Te noemen zijn de Veiligheidsregio Noord-Holland-Noord waarbij wordt aangegeven dat het een uitdaging zal zijn om de meerjarenbegroting 2019-2021 sluitend te krijgen. Bij Halte Werk is nog sprake van een taakstelling van € 372.000 en bij de GGD is sprake van een laag weerstandsvermogen inclusief een algemene reserve die de 0-grens nadert. Deze risico's kunnen ook impact hebben op de meerjarenbegroting en financiële positie van de gemeente Heerhugowaard. Het is van groot belang om deze risico's als gemeente te bewaken en via de bestuurlijke overleggen aan te sturen op maatregelen om deze risico's te verkleinen. De gemeente heeft met deze risico's rekening gehouden in de paragraaf weerstandsvermogen. Binnen uw organisatie is overigens de achterliggende periode veel aandacht geweest voor de sturing en governance rondom verbonden partijen. Vanaf begrotingsjaar 2018 is de nieuwe notitie verbonden partijen van de commissie BBV van kracht. Hierin worden voorschriften gegeven hoe de verbonden partijen in de begroting en jaarrekening van de gemeente tot uitdrukking dienen te komen.

Naast de samenwerking met verbonden partijen is uw gemeente samen met de gemeente Langedijk ook aan het onderzoeken of een ambtelijke samenwerking of fusie mogelijk is. Op onderdelen, zoals ten aanzien van de ICT infrastructuur, zijn al concrete stappen gezet. Deze ontwikkelingen hebben een aanzienlijke impact op het functioneren van de ambtelijke organisatie. Wij gaan graag met u in gesprek over de gevolgen van een ambtelijke fusie op de financiële huishouding en op de administratieve organisatie en zullen de verdere uitkomsten met interesse volgen.

2.3 Wijzigingen BBV

Wijzigingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In 2017 is de BBV op een aantal onderdelen ingrijpend gewijzigd. Wij noemen hierbij:

- Introductie van verplichte indicatoren;
- Gewijzigde rentesystematiek;
- Gewijzigde systematiek overheadkosten;
- Introductie verplichte taakvelden;
- Investerings maatschappelijk nut verplicht activeren
- Nieuwe notitie kapitaalgoederen
- Framework BBV
- Notitie erfpacht
- Paragraaf verbonden partijen en koppeling met programma's (Vanaf begrotingsjaar 2018)

De wijzigingen zijn in de begroting 2017 en 2018 reeds verwerkt. Bij de jaarrekening 2017 zal de omzetting voor het eerst onderdeel zijn van de accountantscontrole. Wij zullen in aanloop naar de jaarrekeningcontrole de belangrijkste onderdelen qua systematiek controleren en de eventuele bevindingen hiervan separaat bespreken met de organisatie, zodat bij het opstellen van de jaarrekening geen onduidelijkheid meer bestaat over gehanteerde uitgangspunten en systematiek.

2.4 Informatiebeveiliging & automatisering

ENSIA

In 2017 worden processen rondom informatieveiligheid samengebracht in de zogenaamde ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Dit heeft tot doel om processen en expertise in organisaties over informatieveiligheid beter op elkaar af te stemmen en te integreren in de gemeentelijke P&C-cyclus.

ENSIA helpt gemeenten om verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten). De verantwoordingsystematiek over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale personenidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWInet) is / wordt samengevoegd en gestroomlijnd.

Actiepunt:
Afspraak
scoping en
uitvoering IT-
audit

Het college dient over 2017 hierover aan de gemeenteraad te rapporteren via een Collegeverklaring. Hierdoor krijgt het gemeentebestuur meer inzicht in de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het beter sturen op informatieveiligheid. De Collegeverklaring informatiebeveiliging is gericht op een aantal geselecteerde beveiligingsnormen van de BRP, PUN, BAG, BGT, DigiD en SUWInet. Deze verklaring dient te worden voorzien van een Assurance rapport van een IT-auditor. De IT-auditor verklaart in het Assurance rapport dat de Collegeverklaring een getrouw beeld geeft waarmee aanvullende zekerheid wordt verstrekt over de juistheid en volledigheid van de Collegeverklaring.

Actiepunt:
Opname
paragraaf in
jaarverslag en
verwijzing
College-
verklaring

Deze wijze van verantwoorden is voor het eerst van toepassing over het jaar 2017 waarbij het gemeentebestuur uiterlijk 15 juli 2018 verantwoording aflegt aan de gemeenteraad. De scope van de verplicht gestelde IT-audit over 2017 begin 2018 maken wij graag nadere afspraken met u.

Daarnaast wijzen wij u erop dat in de paragraaf "Bedrijfsvoering" een separate paragraaf wordt opgenomen omtrent informatiebeveiliging. Dit betreft de informatiebeveiliging in brede zin en wordt een verwijzing gemaakt naar de Collegeverklaring (maar maakt geen onderdeel uit van het jaarverslag). U kunt ervoor kiezen, gezien de relevantie van het onderwerp, om de Raad separaat te informeren over informatiebeveiliging in algemene zin als de Collegeverklaring.

2.4 Informatiebeveiliging & automatisering

E-facturering

Naar verwachting zal eind 2018 voor gemeenten de eis voor e-facturering in werking treden. In de Europese richtlijnen is deze norm reeds opgenomen en deze zal in de aanbestedingswetten en besluiten doorgevoerd gaan worden. Daarbij gaat het niet om bijvoorbeeld pdf-facturen maar een facturen in een gestructureerd formaat die volledig automatisch uitgewisseld en verwerkt kunnen worden. De gemeente moet in staat zijn om dergelijke facturen te kunnen verwerken.

